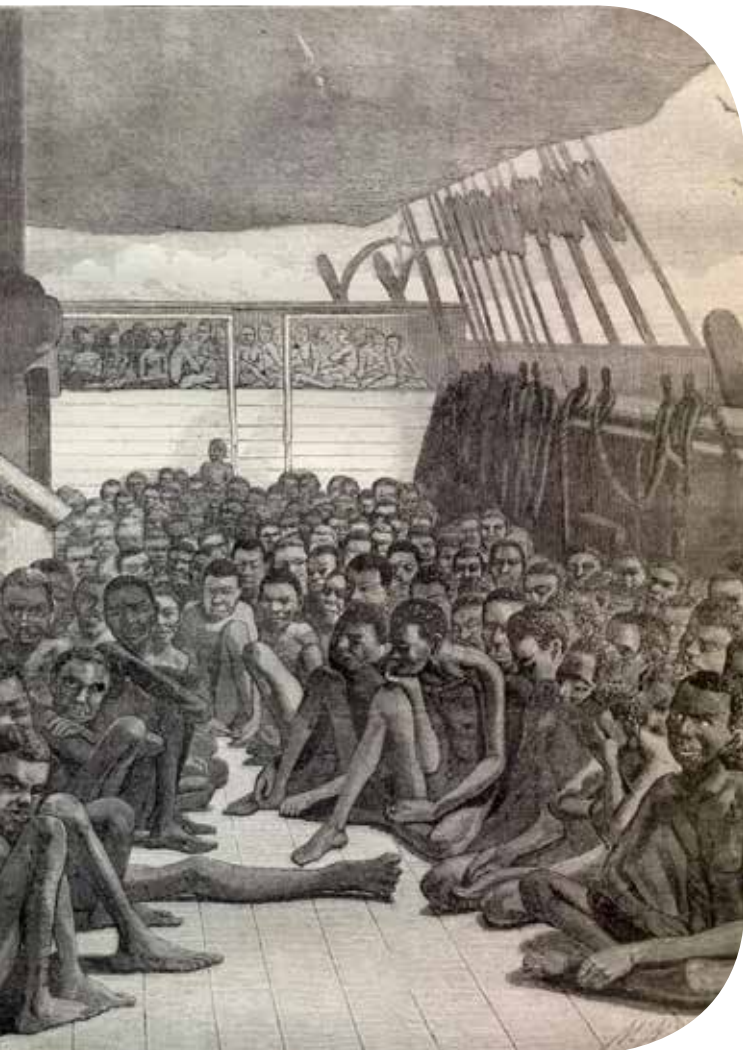

• door Gerard Kramer

Een unieke slaaf

De Heer Jezus in Filippi 2¹

HETZELFDE BEDENKEN, HET ENE BEDENKEN (vs.2), NEDERIG ZIJN, NIET HET EIGENBELANG VOOROP STELLEN MAAR DAT VAN DE ANDER (vs.3): WIE KAN DAT OPBRENGEN? PAULUS VERPLAATST ONZE GEDACHTEN NAAR DE HEMEL, NAAR DE EEUWIGHEID. DAAR EN TOEN IS DE HEER JEZUS, VOORDAT HIJ MENS EN ZELFS SLAAF WERD, BEGONNEN MET HET TONEN VAN DE GEZINDHEID DIE PAULUS DE FILIPPIËRS WIL VOORHOUDEN. >>

¹ Dit artikel is een samenvatting / bewerking van de 'grote letters' (dus de tekst zonder de uitgebreide noten) van mijn bespreking van Fp2:2-11 in: G.H.Kramer, *Gegrepen door Christus. Bijbelstudies bij de brief van Paulus aan de Filippiërs*, Vaassen 1996, verkrijgbaar via www.uitgeverijdaniel.nl.

Adam geen voorbeeld van gehoorzaamheid

Op de eerste mens, Adam, kon Paulus in dit opzicht niet wijzen. Adam was niet tevreden met de plaats die God hem gegeven had. Door gehoor te geven aan zijn vrouw bezweek hij voor de verlokkenende woorden van de slang, die gezegd had dat na het eten van de verboden vrucht de mens als God zou zijn, kennende goed en kwaad (Gn3:5). En zo trachtte de mens God gelijk te worden, door zich iets toe te eigenen dat niet van hem was, door 'roof' dus. Hij probeerde zichzelf te verhogen ten koste van zijn gehoorzaamheid aan God. Zo werd Adam 'on gehoorzaam tot de dood' (vgl. Fp2:8).

Christus het grote voorbeeld van gehoorzaamheid

Hoe ver gaat de laatste Adam, de tweede Mens (1Ko15:45,47) daar boven uit! Bij Hem was het allemaal precies andersom. Adam was in de 'gestalte' van een mens; Christus was van eeuwigheid af in de 'gestalte' van God, in de kracht van Zijn eigen heerlijkheid (vgl. Jh17:5). Hij was bij God en Hij was God; Hij was in [het] begin bij God (Jh1:1-2). Hij achtte daarom het aan God gelijk zijn geen *roof*. Christus had geen enkele aanleiding deze hoge positie te beschouwen als iets dat Hij Zich wederrechtelijk had toegeëigend. Maar Hij achtte het God gelijk zijn evenmin een *buit* - zo kan het woord *roof* ook worden vertaald - voor eigen voordeel: Hij heeft niet ten koste van alles aan de met Zijn hoge positie verbonden zichtbare majesteit vastgehouden, hoewel Hij dat had kunnen doen. Neen, volkomen vrijwillig heeft Hij daarvan afstand gedaan.

Zichzelf 'ontledigd'

Christus heeft Zichzelf *ontledigd*, d.w.z. afgezien van de manifestatie van Zijn Goddelijke heerlijkheid. Hij was immers in de 'gestalte' van God; dat betekent dat Hij in Persoon God was, en Zich dus ook als God manifesteerde. Deze uiterlijke goddelijke heerlijkheid legde Hij af door de 'gestalte' van een slaaf aan te nemen en de mensen gelijk te worden; in deze beide handelingen bestond Zijn 'ontleding'. Elders schrijft Paulus dan ook: 'Want u kent de genade van onze Heer Jezus Christus, dat Hij, terwijl Hij rijk was, ter wille van u arm is geworden, opdat u door zijn armoede rijk zou worden' (2Ko8:9). Natuurlijk was Hij ook als Mens tegelijkertijd God: in die zin blééf Hij in de 'gestalte' van God: *Hij hield niet op God te zijn!* Anders zou Hij nooit uitspraken hebben kunnen doen als 'Voorwaar, voorwaar Ik zeg u: vóór

Abraham werd, ben Ik' (Jh8:58), en: 'Ik en de Vader zijn één' (Jh10:30).

De Heer Jezus heeft dus, terwijl Hij ononderbroken in de 'gestalte' van God bleef, in Zijn vleeswording de 'gestalte' van een slaaf *aangenomen*. Dat betekent dat Hij, die altijd had kunnen gebieden en die gewend was gehoorzaamd te worden, nu vrijwillig een positie van onderworpenheid ging innemen. Engelen waren en zijn 'dienende geesten, die tot dienst uitgezonden worden ter wille van hen die [de] behoudenis zullen beërven' (Hb1:14). Dienen is dus hun karakteristieke bezigheid. Zij hebben dus niet de 'gestalte' van dienstknechten *aangenomen*; zij zijn altijd in de 'gestalte' van dienstknechten *geweest*, niet meer en niet minder. Maar de Heer Jezus ging als mens iets doen wat Hij in de eeuwigheid die aan zijn menswording voorafging nooit had hoeven doen, nl. gehoorzamen. Hij was nooit een dienstknecht geweest, en nam nu vrijwillig de 'gestalte' van een gehoorzame slaaf aan. De Zoon wist Zich in volle gehoorzaamheid de Gezondene van de Vader. Met name in het evangelie van Johannes horen we de Heer Jezus voortdurend spreken over de Vader als 'Hem die Mij gezonden heeft' (4:34; 5:24,30; 6:38,39; 7:16,28,33; 8:16,26,29; 9:4; 12:44,45; 13:20; 15:21; 16:5) of 'de Vader die Mij gezonden heeft' (5:23,37; 6:44; 8:16,18; 12:49; 14:24). Daarom heeft Hij ook gezegd: "De Vader is groter dan Ik" (14:28).

Zichzelf vernederd

Vervolgens heeft Hij, toen aan iedereen duidelijk was geworden dat Hij werkelijk Mens was, Zichzelf als Mens *vernederd* en is Hij gehoorzaam geworden tot de dood, ja tot de kruisdood. Christus was geen engel geworden, maar Mens. Niet als engel is Hij slaaf geweest, maar als Mens. Als Mens kon Hij sterven, en Hij stierf de smadelijke kruisdood. Toch was er een groot verschil tussen de dood van de Mens Christus Jezus en die van andere mensen. Tot deze laatsten was de dood gekomen 'doordat allen gezondigd hebben' (Rm5:12; vgl. 6:23). Maar Christus was juist de grote uitzondering op deze trieste regel! Hij heeft *niet gezondigd* (1Pt2:22), heeft *de zonde niet gekend* (2Ko5:21), in Hem was en *is geen zonde* (1Jh3:5). Hij zou dus nooit gestorven zijn als Hij niet vrijwillig, in gehoorzaamheid aan de Vader, Zijn leven had afgelegd; vgl. Jh10:17,18; Hb10:7,9. Daarom was de dood voor Hem een vernedering waar Hij als Mens Zelf voor koos! Het was niet iets dat noodzakelijkerwijze op een later moment

Hem toch zou zijn overkomen. Niet alleen het feit dat Hij stierf was een vernedering, maar ook de wijze waarop. De kruisdood was in het Romeinse rijk doorgaans voorbehouden aan slaven en zware misdadigers. Christus was bereid die dood, waardoor Hij onder de vloek kwam (Dt21:23; Gl3:13; vgl. Jh19:31), te sterven: 'En met [de] wettelozen is Hij gerekend' (Lk22:37; Js53:12).

De waardering van God de Vader

Paulus spreekt over Christus' onbaatzuchtige zelfopoffering niet alleen met het oog op het praktisch gedrag van de Filippiërs. Hij wil niet alleen bereiken dat *zij* als gelovige mensen onder de indruk komen van de gezindheid van de unieke Mens Christus Jezus. De apostel beschrijft ook op welke wijze *God* Zijn waardering voor de trouwe dienst van deze Mens, die gehoorzaam was tot de dood, ja, tot de kruisdood, heeft laten blijken.

Toen Christus Jezus had getoond hoe diep Hij Zich wilde vernederen en hoe ver Zijn gehoorzaamheid aan God ging, heeft God daarin aanleiding gezien Hem uitermate te verhogen. Dat betekent dat God deze Mens een unieke ereplaats heeft gegeven. Daarmee heeft Hij als Vader het gebed van Zijn Zoon verhoord. Toen de Heer Jezus vlak voor Zijn kruisdood stond, heeft Hij Zich achter het lijden geplaatst en juist in dit lijden, dat Hij in gehoorzaamheid aan de Vader op Zich nam, aanleiding gevonden met de Vader te spreken over Zijn toekomstige verheerlijking: 'Ik heb U verheerlijkt op de aarde, terwijl ik het werk heb voleindigd dat U Mij te doen hebt gegeven; en nu, verheerlijk Mij, U, Vader, bij Uzelf met de heerlijkheid die Ik bij U had voordat de wereld was' (Jh17:4-5). Dat betekent niet alleen dat de Heer Jezus als Zoon op aarde de Vader vroeg om herstel van een toestand die in de hemel van eeuwigheid af reeds bestaan had, en die Hem dus volkomen vertrouwd was. Het bijzondere is dat de Heer Jezus nu *als Zoon die Mens geworden is en zó het werk volbracht heeft*, vraagt om bij de Vader verheerlijkt te worden met die heerlijkheid die Hij als Zoon bij de Vader had *vóórdat Hij Mens werd!*

Welnu, Christus heeft inderdaad na Zijn kruisdood en opstanding heerlijkheid van God ontvangen (1Pt1:21): Hij is door de rechterhand van God verhoogd (Hd2:33; 5:31), in die zin dat Hij na Zijn opstanding 'werd opgenomen in de hemel en ging zitten aan [de] rechterhand van God' (Mk16:19; vgl.

Ef1:20). Hij, die Zichzelf vernederd had, werd verhoogd (vgl. Mt23:12; Lk14:11; 18:14) en kreeg een plaats die geen mens of engel (Hb1:4) ooit ontvangen had. Die ereplaats aan de rechterhand van de Majesteit in de hoge (Hb1:3), aan de rechterzijde van de troon van de Majesteit in de hemelen (Hb8:1), in de troon van de Vader (Op3:21), heeft God Hem waardig gekeurd juist 'vanwege het lijden van de dood': *dáárom* is Hij door God 'met heerlijkheid en eer gekroond' (Hb2:9).

De naam die boven alle naam is

Daarnaast, schrijft Paulus de Filippiërs, heeft God Hem de naam geschonken die boven alle naam is. Sommigen denken hierbij aan de naam 'Jezus', en inderdaad is in de zin die er direct op volgt sprake van 'de naam van Jezus', maar dat kan niet 'de naam die boven alle naam is' zijn. De naam Jezus kreeg Hij immers niet pas ná zijn lijden; reeds *vóór* Zijn geboorte had God gezegd dat het Kind dat Maria zou baren, Jezus moest heten, en zo gebeurde het ook op de achtste dag van Zijn leven op aarde (Mt1:21,25; Lk1:31; 2:21).

Misschien moet hier gedacht worden aan de Naam die niemand kent dan de Heer Zelf (Op19:12), dus de uitdrukking van Gods liefde en welbehagen. In vs.11 evenwel is sprake van de belijdenis dat Jezus Christus *Heer* is; dat lijkt er op te wijzen dat met deze 'naam die boven alle naam is' de titel 'Heer' wordt bedoeld, of wellicht Zijn volledige naam 'Heer Jezus Christus'. 'Deze Jezus' is immers na Zijn sterven door God opgewekt en verhoogd, en zowel tot 'Heer' als tot 'Christus' gemaakt (Hd2:32,36). Jezus Christus is nu 'aller Heer' (Hd10:36). Dit eerbetoon, de naam 'Heer Jezus Christus' achtte God passend voor Hem die de gestalte van een slaaf had aangenomen, en daarom in het midden van de discipelen was geweest als Degene die diende (Lk22:27). Hij was niet gekomen om gediend te worden, maar om te dienen en Zijn leven te geven tot een losprijs voor velen (Mk10:45). Daarom is Hij het ook, aan Wiens gezag God eenmaal de hele schepping, 'alles wat in de hemel en op de aarde is', zal onderwerpen (Ef1:10,22).

Uitermate verhoogd: elk schepsel zal knielen

Paulus heeft geschreven over de *aanleiding* tot Christus' verhoging en over de *manier waarop* God Hem heeft verhoogd. Vervolgens gaat hij in op de vraag *waartoe* God dit heeft gedaan: >>

'opdat in de naam van Jezus elke knie zich buigt van hen die in de hemel en die op de aarde en die onder de aarde zijn'. Dat is het, wat God voor ogen staat! Alle mensen en engelen, zonder uitzondering, zullen in opdracht van God moeten knielen voor de Mens Jezus, die Heer is van allen. Een treffende voorafschaduwing hiervan staat in het Oude Testament, waar we lezen hoe Jozef - type van de Heer Jezus - na zijn vernedering wordt verhoogd door Farao - die in *deze* geschiedenis een type van God is: 'Voorts zeide Farao tot Jozef: Zie, ik stel u aan over het hele land Egypte. Daarop trok Farao zijn zegelring van zijn hand en deed hem aan Jozefs hand; hij bekleedde hem met linnen klederen, en hing een gouden keten om zijn hals. En hij liet hem rijden op de tweede wagen die hij had, en men riep voor hem uit: Eerbied! (HSV Knie!) Aldus stelde hij hem aan over het hele land Egypte' (Gn41:41-43).

Niet alleen met de lichaamshouding zal eerbied worden betoond aan de Heer Jezus. Iedereen zal ook met de mond belijden dat Jezus Christus Heer is. Paulus bepaalt de Filippiërs vooral bij het *feit* dat Jezus Christus als Heer zal worden erkend en laat de vraag, *wanneer* dat zal gebeuren, hier dan ook onbeantwoord.

Tot heerlijkheid van God de Vader

Zo zal de Heer Jezus de eer ontvangen waarop Hij recht heeft, en dit eerbetoon zal uiteindelijk dienen tot heerlijkheid van God de Vader: Hij is het, 'die zelfs Zijn eigen Zoon niet gespaard, maar Hem voor ons allen overgegeven heeft' (Rm8:32), en die Jezus tot Heer en tot Christus heeft gesteld. De Vader wordt daarom verheerlijkt als de Zoon geëerd wordt. Ook het oordeel is door de Vader aan de Zoon gegeven, 'opdat allen de Zoon eren zoals zij de Vader eren'. Ook omgekeerd geldt: 'Wie de Zoon niet eert, eert de Vader niet die Hem gezonden heeft' (Jh5:23). Een tweede reden waarom eerbetoon aan de Heer Jezus neerkomt op verheerlijking van God de Vader is het feit dat Hij, Christus, Zelf 'God is over alles, te prijzen tot in eeuwigheid' (Rm9:5). Daarom is er geen tegenspraak - integendeel! - met Js45:22-23, waar Hij die alleen God is, heeft gezworen 'dat voor Mij elke knie zich zal buigen,- dat bij Mij elke tong zal zweren'.